

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Hodnocení kvality spolupráce

Vejprty

Adéla Novotná

Září 2021

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Agentura
pro sociální začleňování

Tento materiál vznikl za finanční podpory Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Výzkum, vývoj, vzdělávání v rámci projektu „Inkluzivní a kvalitní vzdělávání v územích se sociálně vyloučenými lokalitami“, reg. č. projektu CZ.02.3.62/0.0/0.0/15_001/0000586.

Více na www.socialni-zaclenovani.cz.

Obsah

Obsah	2
1. Seznam použitých zkratk.....	3
2. Manažerské shrnutí.....	5
3. Základní terminologie	6
3.1 Sociální vyloučení	7
4. Metodologie a cílová skupina evaluace	8
4.1 Cíle / hypotéza	8
4.2 Předmět evaluace	8
4.3 Limity procesní evaluace	9
5. Popis výchozího stavu spolupráce aktérů v lokalitě	9
6. Popis klíčových aktivit realizovaných v lokalitě v rámci spolupráce.....	10
7. Vyhodnocení spolupráce z perspektivy zapojených aktérů.....	11
8. Zhodnocení spolupráce.....	13
9. Zdroje a literatura	14

1. Seznam použitých zkratk

ASZ	Agentura pro sociální začleňování, odbor Ministerstva pro místní rozvoj ČR
ČSÚ	Český statistický úřad
ČŠI	Česká školní inspekce
DVPP	další vzdělávání pedagogických pracovníků
IKV	inkluzivní a kvalitní vzdělávání
IVP	individuální vzdělávací plán
KIV	Koordinátor inkluzivního vzdělávání
LMP	lehké mentální postižení
LP	lokální partnerství
MPI	Místní plán inkluze
MSSS	Městská správa sociálních služeb
MŠ	mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR
NNO	nevládní nezisková organizace
NZDM	nízkoprahové zařízení pro děti a mládež
OSPOD	Oddělení sociálně-právní ochrany dětí
OPZ	Operační program Zaměstnanost
ORP	obec s rozšířenou působností
PO	podpůrné opatření
PPP	pedagogicko-psychologická poradna
SAS	Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi,
SLDB	Sčítání lidu, domů a bytů
SPC	speciálně pedagogické centrum
SPSZ	Strategický plán sociálního začleňování
SŠ	střední škola
SV	sociální vyloučení
SVL	sociálně vyloučená lokalita/lokality
SVP	speciální vzdělávací potřeby
SZ	sociální znevýhodnění
ŠA	školní asistent
Šablony	Šablony pro MŠ a ZŠ – podpora škol formou projektů zjednodušeného vykazování
ŠPZ	školské poradenské zařízení
VA	vstupní analýza Agentury pro sociální začleňování
ZŠ	základní škola

Licence Creative Commons: CC-BY – uveďte původ, Česká republika
[Creative Commons — Attribution 4.0 International — CC BY 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

Poděkování

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Největší poděkování patří respondentům této evaluace nejenom za jejich ochotu a čas, ale hlavně za práci, kterou dělají v oblasti podpory inkluzivního vzdělávání.

2. Manažerské shrnutí

Cílem procesní zprávy je zhodnocení kvality spolupráce mezi Agenturou pro sociální začleňování a místními aktéry v obci Vejprty v oblasti podpory inkluzivního a kvalitního vzdělávání. Spolupráce mezi ASZ a Vejprty probíhala v různých formách již od roku 2011, za nejvíce stěžejní moment lze považovat tvorbu Místního plánu inkluze pro roky 2016-2022 a následnou spolupráci na naplnění předsevzatých cílů.

Město Vejprty se nachází v Ústeckém kraji, přímo na hranicích s Německem. Počet obyvatel se pohybuje kolem 3 tisíc, z nichž asi 12 % je ohroženo sociálním vyloučením. Ve Vejprtech se nachází pouze jedna Mateřská a základní škola a Městská správa sociálních služeb, jejichž zřizovatelem je město. Velikost a umístění obce představují určité výhody i nevýhody – existence pouze jedné školy zabraňuje segregaci a zprostředkovává prostor pro přirozený kontakt mezi všemi dětmi v obci. Na druhou stranu se v obci nenachází žádná střední škola, což znesnadňuje přirozený přechod mezi stupni vzdělání.

Během spolupráce s Agenturou se místním aktérům úspěšně podařilo ustanovit pracovní skupinu, která se pravidelně schází a ke spokojenosti všech aktérů řeší vzniklé problémy. Skupina nyní funguje zcela samostatně bez externí pomoci a skládá se ze zástupce Města Vejprty, ZŠ a MŠ Vejprty a Městské správy sociálních služeb. Právě velikost obce umožňuje spolupráci postavenou na osobních vztazích mezi aktéry a ulehčuje vzájemnou komunikaci.

Vejprtům se podařilo realizovat 2 projekty v rámci výzev KPSLV a SVL II, což jim umožnilo postupně realizovat cíle z MPI. Díky spolupráci na druhém projektu se Vzdělávacím centrem Genesis, z.s. přizpůsobily aktivity a podporu žáků i pandemické situaci a online výuce.

ASZ sehrála nejdůležitější roli v dané lokalitě na začátku spolupráce, kdy pomohla s tvorbou a následnou aktualizací MPI a podílela se na osvětových činnostech k obyvatelům Vejprt, což místní aktéři zpětně vnímají jako významnou pomoc. Aktuálně místní aktéři s koordinátorem inkluzivního vzdělání (stěžejní zaměstnanec ASZ v dané lokalitě) nespolupracují, což může být důsledkem nedávných personálních změn na dané pozici a následného nenavázání efektivní spolupráce, nebo kompletním osamostatněním pracovní skupiny.

I když došlo k oslabení spolupráce mezi ASZ a místními aktéry, navázání spolupráce mělo ve Vejprtech pozitivní vliv, neboť pomohlo ustanovit pracovní skupinu, zformovat jasné cíle a získat prostředky na podporu inkluzivního vzdělávání a posunout porozumění inkluzivnímu vzdělávání v obecné populaci.

Na základě poznatků získaných a sepsaných v této zprávě navrhuji následující doporučení (více podrobností je uvedeno v kapitole č. 8):

1. Zvážit budoucí spolupráci mezi Agenturou pro sociální začleňování a obcí Vejprty

Místní zástupci ASZ a aktéři ve Vejprtech by měli společně prodiskutovat budoucnost a smysluplnost vzájemné spolupráce.

2. Zajistit personální stabilitu na pozici koordinátora inkluzivního vzdělávání

Pokud bude spolupráce pokračovat, je důležité zajistit lepší stabilitu pozice koordinátora inkluzivního vzdělávání, neboť personální změny na této pozici přispěly k oslabení vzájemné spolupráce mezi ASZ a obcí.

3. Pokračovat v efektivní spolupráci

Místní aktéři odvádí velmi dobrou práci, co se týká vzájemné spolupráce, a pro pozitivní vývoj v lokalitě bude důležité, aby v takto efektivní spolupráci pokračovali.

3. Základní terminologie

Agentura pro sociální začleňování byla v roce 2008 ustavena jako ústřední nástroj státní správy pro řešení sociálního začleňování. Jejimi dvěma základními úkoly je zajištění podpory obcím v procesu sociální integrace a odborná koordinace řešení sociálního vyloučení na národní úrovni. ASZ podporuje obce a města v tom, aby mohly plnit svoji funkci v zajišťování rovného přístupu ke vzdělávání, bydlení, zaměstnání, zdravotní péči a dalším zdrojům a institucím všem svým občanům bez ohledu na jejich sociální status.

Základním nástrojem ASZ při řešení sociálního vyloučení v konkrétní obci je **sítování a propojování relevantních místních aktérů**, které je nezbytným předpokladem pro implementaci integračních procesů. K tomu slouží tzv. **lokální partnerství** (LP), platforma, v jejímž rámci se koordinovaně řeší jednotlivé problematické oblasti prostřednictvím vytčení strategických cílů a naplňování konkrétních opatření pro jejich naplňování. Obec vytváří ve spolupráci s pracovní skupinou pro vzdělávání a zástupci ASZ (lokální konzultant a konzultant pro inkluzivní vzdělávání) **Místní plán inkluze v oblasti vzdělávání** (dále jen MPI).

Cílem MPI je systematizace opatření na podporu inkluzivního vzdělávání v obci v rámci místní vzdělávací soustavy. Plán je vypracován na dobu 3 let. Návrh plánu obsahuje identifikaci problémů v oblasti inkluzivního vzdělávání a rámcový návrh možných opatření řešících daný problém. Opatření přijatá v rámci MPI řeší především problematiku zvýšení kvality vzdělávání dětí a žáků s potřebou podpůrných opatření, zejména zvýšení kvality vzdělávání dětí a žáků socioekonomicky znevýhodněných a pocházejících z odlišného kulturního prostředí, tj. dětí a žáků žijících v sociálně vyloučených lokalitách či ohrožených sociálním vyloučením, a problematiku desegregace škol.

MPI je zpracován v kontextu předpokládaného demografického a sociálně ekonomického vývoje a s ohledem na efektivitu vzdělávací soustavy v místě s ohledem na počty výše zmíněných skupin. Pro nastavení opatření také slouží analýza místní vzdělávací sítě, která popisuje místní vzdělávací síť jak kvalitativně, tak kvantitativně.

ASZ je zprostředkujícím aktérem, který nemá přímý vliv na stav sociálního vyloučení a sociálně vyloučených lokalit v obcích. V současné době je nejsilnějším nástrojem vlivu na obce v rukou

ASZ **Koordinovaný přístup k sociálně vyloučeným lokalitám** (KPSVL), který umožňuje obcím spolupracujícím s ASZ exkluzivně podávat projekty do uzavřených nesoutěžních výzev, kde jsou pro ně předem alokovány značné finanční zdroje. Projektové poradenství¹ v rámci KPSVL se tak stává zásadní intervencí ASZ ovlivňující řešení sociálního začleňování v obcích.

3.1 Sociální vyloučení

Pod pojmem **sociální vyloučení** chápeme proces vylučování lidí nebo skupin lidí na okraj společnosti, do chudoby a izolace. Tento způsob vyloučení se projevuje na různých úrovních, např. sociální, prostorové, ekonomické či symbolické. Sociálně vyloučení se nacházejí v situaci, kdy mají ztížený přístup ke zdrojům běžně dostupným většině obyvatel, a zároveň s tím se snižuje jejich schopnost udržovat sociální kontakty s obyvateli mimo situaci sociálního vyloučení. Současně se snižuje možnost jejich participace na organizaci sociálního života a účasti v rozhodování. Se sociálním vyloučením je často spojena určitá míra stigmatizace ze strany většinové společnosti.

Mezi základní indikátory sociálního vyloučení patří materiální chudoba, dlouhodobá nezaměstnanost, závislost na dávkách v hmotné nouzi, nízká kvalita a nejistota v bydlení, ztížený přístup ke kvalitnímu společnému vzdělávání, vysoká míra zadlužení, výskyt rizikového chování, kriminality a vysoká míra migrace. Kombinace těchto faktorů brání zasaženým jedincům či rodinám v integraci či plnohodnotném životě a na různých úrovních je vylučuje ze společnosti. Každý z uvedených aspektů sociálního vyloučení může být v různých lokalitách a u různých jejich obyvatel zastoupen v jiné míře. Různé kombinace intenzity těchto jevů pak vytváří charakter jednotlivých lokalit, které se stejně jako lokální kontext mnohdy výrazně liší.

Pokud dochází k vyšší koncentraci osob s kombinací několika nebo všech výše zmíněných ukazatelů, hovoříme o **sociálně vyloučené lokalitě** (SVL). Sociálně vyloučené lokality obvykle vznikají působením systémových aktérů či tržních mechanismů. Při jejich vzniku lze sledovat vnější příčiny tohoto procesu, jako jsou zákonné normy, tržní mechanismy a stanoviska zbytku společnosti, i faktory vnitřní, které se často mezigeneračně reprodukuje (např. životní styl samotných sociálně vyloučených). Specifickou roli v sociálním vyloučení hraje etnicita. V českém kontextu se pak jedná o etnicitu romskou. Je však nutné důrazně se vyhradit proti zaměňování pojmu sociální vyloučení s příslušností k romskému etniku, stav vyloučení ze společnosti může postihnout kohokoliv neohledně na jeho etnickou příslušnost.

Dopady sociálního vyloučení na oblast vzdělávání jsou komplexní a projevují se v několika rovinách. Obecně lze ale říct, že děti/žáci vyrůstající v prostředí sociálního vyloučení mají menší vzdělanostní šance a jsou častěji předurčeny ke školnímu neúspěchu než jejich vrstevníci.

¹ projektovým poradenstvím v tomto smyslu rozumíme „odbornou podporu územních celků a jejich partnerů při přístupu k čerpání fondů EU, zejména v návaznosti na KPSV 2021+, včetně vydávání stanovisek o souladu projektů s PSZ“ (ASZ 2021).

4. Metodologie a cílová skupina evaluace

Procesní evaluace využívá primárně kvalitativní výzkumné metody, které usilují o co nejkomplexnější pochopení vnímání jednotlivých respondentů. V rámci sběru dat byla použita technika **polostrukturovaných rozhovorů** se zásadními místními aktéry: představiteli Města Vejprty, MŠ a ZŠ Vejprty, Městské správy sociálních služeb a Vzdělávacím centrem Genesis, z.s. Celkově proběhly **4 rozhovory s 5 respondenty** (ze Vzdělávacího centra Genesis, z.s. se rozhovoru účastnili 2 respondenti zároveň).

Polostrukturované rozhovory byly zvoleny jako nejvhodnější nástroj pro sběr dat vzhledem k malému počtu důležitých místních aktérů a absenci komplexního vhledu do situace v obci před sběrem dat, který byl způsobem chybějícím průběžným monitoringem a personálními změnami na pozici koordinátora inkluzivního vzdělávání. Nedostatečná informovanost před sběrem dat umocnila důležitost kvalitativní metody pro získávání informací, neboť dává větší prostor pro nové podněty a komplexní pochopení situace v obci.

Během příprav na vstup do lokality byl využit **desk research** relevantních dokumentů z produkce Agentury pro sociální začleňování (např. vstupní analýzy), ale i aktérů ve Vejprtech (např. výroční zprávy ZŠ Vejprty) a MŠMT.

4.1 Cíle / hypotéza

Cílem procesní evaluace je zhodnotit spolupráci mezi Agenturou pro sociální začleňování a místními aktéry ve Vejprtech na tvorbě a realizaci plánů v oblasti podpory inkluzivního vzdělávání. Evaluace se snaží zjistit, jak se jednotlivým subjektům vzájemně spolupracovalo a kde vnímají příležitosti pro zlepšení. Mezi aktéry, na které se evaluace zaměřuje, patří zástupci ASZ (koordinátor inkluzivního vzdělávání), zástupci Města Vejprty, MŠ a ZŠ Vejprty, Městské správy sociálních služeb a Vzdělávacího centra Genesis, z.s.

V této zprávě hodnotíme spolupráci především na následujících aktivitách:

- spolupráce a koordinace aktérů v rámci pracovní skupiny Vzdělávání,
- tvorba a aktualizace Místního plánu inkluze (MPI),
- zhodnocení průběhu veřejných seminářů, workshopů a stáží.

Podrobnější popis cílů a aktivit, které v lokalitě proběhly je popsán v kapitole 6.

4.2 Předmět evaluace

Předmětem evaluace je projekt „Inkluzivní a kvalitní vzdělávání v územích se sociálně vyloučenými lokalitami“, jehož cílem je podpora obcí při zavádění principů umožňující rovné

vzdělání pro všechny a vytvoření prostředí pro dlouhodobou spolupráci na tomto cíli. Hodnocení spolupráce se zaměřuje na fungování pracovní skupiny vzdělávání, činnost koordinátora inkluzivního vzdělávání a naplňování Místního plánu inkluze.

Ukazatele kvality spolupráce chápeme v těchto dimenzích:

- koordinace a síťování místních aktérů,
- hodnocení KIV ze strany členů PS,
- spokojenost s organizací PS a kvalita organizačního zajištění,
- motivace místních aktérů,
- komunikace a řešení problémů,
- projektové poradenství,
- udržitelnost neboli schopnost místních aktérů nastavovat a naplňovat společné cíle i po ukončení spolupráce s ASZ.

4.3 Limity procesní evaluace

Za hlavní limit procesní evaluace považujeme absenci průběžných informací o spolupráci mezi aktéry a dostupnost podrobnějších informací o realizaci některých aktivit. Informace, které jsou zpětně získávány od respondentů a jež se týkají aktivit a událostí 5 či více let nazpět, tak mohou být ovlivněné aktuálními událostmi a jejich vnímání a hodnocení může být zkreslené. Absence průběžného monitoringu může být důvodem i chybějících informací, které respondenti časem zapomněli.

Sběr relevantních informací a komplexní nahlédnutí do situace znesnadnily i nedávné personální změny na pozici koordinátora inkluzivního vzdělávání a chybějící možnost spojit se bývalými koordinátory inkluze v této oblasti.

5. Popis výchozího stavu spolupráce aktérů v lokalitě

Obec Vejprty a Agentura spolu poprvé spolupracovaly v období od roku 2011 do roku 2014. Během této spolupráce Vejprty zřídily nové služby prevence (nizkoprahové centrum pro děti a mládež, sociálně aktivizační služby, odborné sociální poradenství, terénní programy), vytvořily pozici terénního sociálního pracovníka a zajistily finance pro asistenty prevence kriminality. V období 2014-2015 byl realizován projekt *NETWORK Vejprty – podpora integrace žáků v sociálně vyloučených lokalitách*.

Na začátku roku 2015 vytvořilo Město Vejprty svazek s Kláštercem nad Ohří v rámci Koordinovaného přístupu k sociálně vyloučeným lokalitám s cílem ukotvit systém dostupného bydlení a zaměstnávání, získání projektového poradenství a aktivní činnosti v podávání projektů. V rámci Koordinovaného přístupu k sociálně vyloučeným lokalitám bylo zřízeno lokální partnerství pro oblast bydlení, vzdělávání, prevence a zaměstnanosti, jejichž cílem bylo řešení aktuálních problémů v dané oblasti.

V roce 2016 spolupracovala Agentura s Vejprty v rámci vzdálené podpory na tvorbě Strategického plánu sociálního začleňování pro roky 2016-2018, jehož přílohu tvoří i Místní plán inkluze 2016-2018. V červenci 2019 došlo k aktualizaci MPI v reakci na potřebu ze strany lokálních aktérů a vznik tematického akčního plánu 2019-2022.

V souladu s MPI byly ve Vejprtech realizovány 2 projekty v rámci výzev KPSLV a SVL II, a to *PODPORA Vejprty – rozvoj inkluzivního vzdělávání v MŠ a ZŠ (2017-2020)* a *Pokračujeme s podporou pro ZŠ, MŠ Vejprty (2020-2022)*. Žadatelem prvního projektu je Město Vejprty, druhého Vzdělávací centrum Genesis, z.s.

Z evaluační zprávy počátků spolupráce vyplývá, že v navázání úspěšné spolupráce mezi Agenturou a Městem Vejprty nic nebránilo – mezi vedením města a zastupitelstvem nepanovaly rozpory a proti spolupráci nepadly žádné zásadní námitky.²

6. Popis klíčových aktivit realizovaných v lokalitě v rámci spolupráce

1. Podpora obce při zavádění inkluzivního vzdělávání

Specifické cíle v této kategorii se týkají koordinační činnosti mezi aktéry, osvětové činnosti k veřejnosti a metodického vedení asistentů pedagoga a školních asistentů. Pro naplnění těchto cílů město úspěšně zřídilo po určitou dobu novou pozici koordinátora inkluze a zavedlo pravidelná setkávání koordinační platformy. V rámci osvětové činnosti proběhla kampaň, která se snažila vzdělávat občany města pomocí místních informačních zpravodajů, vývěsních tabulí a proběhlo několik debatních setkání na území Městské správy sociálních služeb, na kterých se rodiče mohli dozvědět o vzdělávacím procesu a měli možnost potkat se s ředitelem místní školy a zástupci města.

2. Inkluzivní opatření v oblasti předškolního vzdělávání

² Závěrečná evaluace působení Agentury pro sociální začleňování v lokalitě Vejprty. Sociotrendy 2015.

Jednou z oblastí, kterou aktéři ve Vejprtech vnímají jako zásadní, je podpora účasti dětí na předškolním vzdělávání a zvýšení motivace rodičů, aby své děti do školky zapsali a pravidelně vodili. Kromě zavedení nových metod předškolního vzdělávání a výchovy se Vejprty zaměřily i na větší otevřenost školky pro rodiče a předškolní děti – daly jim možnost školku navštívit, zodpovědět jejich dotazy a zkusit si některé aktivity. Velkou roli v naplňování tohoto cíle hráli i pracovníci Sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi, kteří motivovali klienty svých služeb, aby školku s dětmi navštívili.

3. Inkluzivní opatření v oblasti základního školství a prevence školní neúspěšnosti

V rámci tohoto cíle se škola komplexně zaměřila na podporu dětí ze sociálně vyloučeného prostředí, a to na několika úrovních. Došlo k vybavení pomůckami a přestavbě některých prostor. Velká pozornost byla věnována přechodu na střední školu – žáci jezdili na exkurze do škol a firem, společně s rodiči se mohli zúčastnit kariérního poradenství. Škola zaměstnala koordinátory inkluze na obou stupních základní školy a školní asistenty, fungovala pravidelná doučování a byly realizované kroužky, o které děti projevovaly velký zájem. V rámci výuky učitelé dbali na rozvoj pracovních a sociálních dovedností žáků, a svoji roli sehrály i adaptační a preventivní programy.

4. Dobudování infrastruktury pro inkluzivní vzdělávání v MŠ a ZŠ

Tento cíl se podařilo naplnit částečně – došlo ke stavebním úpravám školní družiny a mateřské školy, cvičná kuchyň a výuková jídelna zatím zůstávají v původním stavu.

7. Vyhodnocení spolupráce z perspektivy zapojených aktérů

Podle dotazovaných místních aktérů byla Agentura podporou hlavně na začátku vzájemné spolupráce, a to při tvorbě a následné úpravě Místního plánu inkluze. Právě tato prvotní spolupráce umožnila subjektům ve Vejprtech specifikovat cíle k dosažení vzdělávání pro všechny, a umožnilo jim přihlásit se do výzev, s jejichž finanční podporou dostaly možnost tyto cíle naplnit. Další z efektů, který aktéři vnímají, je, že podpora Agentury a její vstup na území pomohl rozšířit a podpořit myšlenku inkluze v očích obyvatel. Díky její podpoře se cítili jistější v argumentování pro inkluzi a mají pocit, že díky tomu byla i obyvateli lépe přijata, neboť se nepotýkali ze strany občanů Vejprt s žádným odporem. Aktéři pozitivně ohodnotili i debatiní kavárnu, kterou zástupci Agentury připravili pro rodiče na území školy v den konání třídních schůzek. Toto úvodní působení je aktéry vnímáno jako nejzásadnější. Z rozhovorů vyplývá, že koordinátor inkluze se na začátku spolupráce účastnil i některých porad koordinační platformy.

V poslední době již žádná spolupráce mezi koordinátorem inkluzivního vzdělávání a aktéry ve Vejprtech neprobíhala. Zástupci Vzdělávacího centra Genesis, z.s., která se do spolupráce na inkluzi ve Vejprtech zapojila až v roce 2019, uvádějí, že se zástupci Agentury nikdy nepřišli do styku, dva další aktéři referovali během rozhovorů ke koordinátorce jako ženě, i když koordinátorem pro jejich oblast je již značnou dobu muž (na počátku spolupráce to byla žena).

Oslabení spolupráce mezi aktéry ve Vejprtech a Agenturou mohlo být způsobené častým personálním střídáním, které v oblasti proběhlo během posledních dvou let, a to v období epidemických opatření, jež mohly znesnadňovat spolupráci a dočasně prioritizovat jiné aspekty vzdělávání. Nicméně vliv mohlo hrát i to, že Agentura sehrála důležitou aktivizační roli na začátku spolupráce, ale při realizaci již nebyla její pomoc potřeba, a tedy ani vyhledávána. Podobná situace se vyskytla u koordinátora inkluze, který byl zaměstnáván městem. Jeho role byla důležitá na začátku, kdy pomohl věci plánovat a uvést do chodu, ale během realizace byla tato pozice zrušena, neboť město nabylo dojmu, že již není potřeba.

Setkání koordinační platformy probíhala jednou do měsíce a pravidelně se jich účastnili zástupci města, MŠ a ZŠ Vejprty a Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi. Podle respondentů byla setkávání pro jejich činnost užitečná. Aktéři přicházeli na setkávání se specifickými náměty a společně hledali způsob, jak problémy jednotlivých rodin komplexně řešit – jak může pomoci škola, Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, nebo město. Všichni respondenti uvedli, že jsou spokojeni s tím, jak skupina funguje.

Vzdělávací centrum Genesis, z.s. se pracovních skupin nezúčastní, ale je pravidelně v kontaktu se zástupci školy a Městské správy sociálních služeb. V srpnu uvedla, že jsou v podstatě v každodenním kontaktu. Vzdělávací centrum Genesis, z.s. funguje pro Městskou službu sociálních služeb a školu spíše jako poradce – společně vytvářeli a upravovali naplánované aktivity, tak aby byly v souladu s cíli MPI a zároveň epidemickými opatřeními. Jako příjemci druhého projektu zároveň hlídají finanční plnění a evidují všechny aktivity. Zástupci Genesis, MSSS a školy si vzájemnou spolupráci chválí a vyzdvihují, že stojí na společné důvěře a přátelství.

V aktuální chvíli procházejí Vejprty velkou změnou, kterou představuje zrušení většiny služeb Městské správy sociálních služeb, a to i těch, které se týkají vzdělávání, jako Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi nebo Nízkoprahové centrum pro děti a mládež. Na zrušení většiny sociálních služeb se aktéři shodli, protože pocítili klesající zájem ze strany cílové skupiny. Spolupráce mezi aktéry se tak mírně rozvolňuje. Již nebudou probíhat pravidelná setkání každý měsíc, neboť na nich nebudou přítomní zástupci Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, a schůze mezi školou a městem se mohou realizovat na základě aktuální nutnosti. Vzhledem k tomu, že pravidelná setkávání zástupců města, MŠ a ZŠ a SAS zprostředkovávala prostor pro komplexní řešení problémů jednotlivých rodin, jsou i sami aktéři zvědaví, jak bude jejich činnost ovlivněna zrušením Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi a pravidelných porad. Nicméně většina vyjádřila důvěru, že spolupráce aktérů je již ve Vejprtech dlouhodobě ukotvená, a proto očekávají, že i nadále bude probíhat bezproblémově.

8. Zhodnocení spolupráce

Spolupráce mezi aktéry ve Vejrtech představuje dobrý příklad kooperující pracovní skupiny, která efektivně řeší problémy a vzájemně se podporuje. Z výpovědí místních aktérů vyplývá, že systém spolupráce považují za dlouhodobě zavedený, s jeho podobou jsou spokojeni a vnímají jej jako užitečný v řešení důležitých problémů. Místní aktéři mají důvěru, že systém spolupráce bude bezproblémově fungovat i v budoucnu. Skupina funguje efektivně i bez dlouhodobé koordinace či jiných zásahů koordinátora inkluzivního vzdělávání, což signalizuje její potenciál pro dlouhodobé samostatné fungování.

Agentura sehrála v místě důležitou roli při tvorbě a aktualizaci Místního plánu inkluze a podpoře aktérů při osvětové kampani k širší veřejnosti, nicméně aktuální systém funguje zcela bez její pomoci, což bychom mohli považovat za pozitivní osamostatnění, které zvyšuje šanci systému na dlouhodobé udržení i bez externí pomoci.

Doporučení:

1. Zvážit budoucí spolupráci mezi Agenturou pro sociální začlenění a obcí Vejrpty

Z hodnocení spolupráce vyplývá, že pracovní skupina ve Vejrtech funguje dlouhodobě samostatně bez zásahu Agentury. Z toho důvodu si myslím, že by bylo dobré společně prodiskutovat a zvážit, jakou budoucnost spolupráce s Agenturou má a jestli může být její působení v lokalitě ještě nějak nápomocné. Oba scénáře se zdají reálné: místní aktéři mohou dále efektivně pracovat i bez pomoci Agentury nebo mohou její pomoc využít pro stanovení nových cílů po skončení aktuálního MPI v roce 2022. Ideálním řešením se jeví společná schůzka mezi zástupci Agentury v obci a místními aktéry, při které si mohou vyjasnit podobu budoucí spolupráce či její přerušení.

2. Zajistit personální stabilitu na pozici KIV v obci

Spolupráce mezi Agenturou a místními aktéry byla oslabena personálními změnami na pozici KIV, kterých proběhlo více a znesnadnilo navázat efektivní spolupráci mezi novým KIV a místními aktéry. Pokud se ASZ a Vejrpty rozhodnou pokračovat ve spolupráci, bude pro její udržitelnost důležité zajistit stabilitu na pozici KIV nebo zefektivnit způsob, jakým je pozice předávána, aby nedošlo k přerušení kontaktu mezi KIV a obcí. Doporučila bych prohloubit spolupráci mezi odcházejícím a nově nastupujícím KIV, která ulehčí nově nastupujícímu KIV orientaci v oblasti a pomůže navázat na vybudovanou spolupráci v obci.

3. Pokračovat v efektivní spolupráci

Způsob, jakým spolupráce mezi místními aktéry ve Vejrtech funguje, vypadá velmi efektivně – komplexně řeší problémy a všichni místní aktéři s ní vyjadřují spokojenost. Je důležité zdůraznit, že takto fungující spolupráce není samozřejmostí a všichni, kdo se na ní podílejí, si zaslouží ocenit za svoji dobrou práci. Kromě ocenění by bylo vhodné místní aktéry i povzbudit k tomu, aby spolu nadále aktivně spolupracovali, i když je čekají změny

v tom, jak bude spolupráce vypadat (zrušení pravidelných porad jako důsledek zrušení SAS). Skutečnost, že společná setkávání nebudou odteď tak intenzivní, nemusí nezbytně znamenat, že se kvalita spolupráce mezi aktéry zhorší, dokud bude na jejich straně ochota se společně podporovat v řešení vzniklých problémů.

9. Zdroje a literatura

Agentura pro sociální začleňování. (2020). *Manuál pro evaluaci individuálního projektu OP VVV: Inkluzivní a kvalitní vzdělávání v územích se sociálně vyloučenými lokalitami, revize*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj.

Agentura pro sociální začleňování. (2021). *Metodika koordinovaného přístupu k sociálnímu vyloučení 2021+ - obecná část*. Praha, MMR, 31 s.

Agentura pro sociální začleňování (2019). *Místní plán inkluze města Vejprty pro období 2016-2022*. Praha: Úřad vlády.

Zdroj úvodního obrázku: Fotogalerie města Vejprty, dostupné z:
<https://www.vejprty.cz/fotogalerie/mesto-vejprty>